

Waarom Kindkans?

In december 2018 heeft het bestuur van het samenwerkingsverband besloten tot een verbetering van o.a. het overleg en de processen die de werking van het samenwerkingsverband bevorderen. Dit n.a.v. een analyse van de bestaande processen. Specifiek is o.a. kritisch gekeken naar de processen rond de aanvraag voor toelaatbaarheidsverklaringen, ook tegen de achtergrond (en vooral de beperkingen) van het huidige 'handtekeningenmodel'.

In het kader van de verbetering is de directie van het samenwerkingsverband vanaf januari 2019 zich gaan oriënteren op een nieuw systeem voor de uitwisseling van leerlingeninformatie, voor het organiseren van overleg en voor de toewijzing van arrangementen en toelaatbaarheidsverklaringen.

De keuze viel – na vergelijk van meerdere systemen - op **Kindkans**, een web-applicatie van Driestar Educatief te Gouda die speciaal ontwikkeld is voor passend onderwijs, in meer samenwerkingsverbanden wordt gebruikt en die voldoet aan de eisen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Kindkans voldeed daarnaast ook aan eigen, aanvullende keuze-criteria van het samenwerkingsverband. Dit hing samen met andere ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband en, in het algemeen, met de ambitie om tot meer beleidsrijke samenwerking te komen op het inhoudelijke terrein van de ondersteuning.

Het samenwerkingsverband zal Kindkans gebruiken voor zowel het primair als het voortgezet onderwijs, in beide samenwerkingsverbanden, en het huidige papieren- en mailmodel vervangen door een veilig, digitaal systeem. Daartoe is in april 2019 een voorlichtingsavond georganiseerd, vervolgens een pilot opgestart (met een beperkt aantal deelnemers) en geëvalueerd, en nu in juni 2019 staan gebruikerstrainingen op het programma. Gedurende de start van de implementatie zijn verschillende momenten gebruikt (ook met de werkgroep) om tot verbeteringen te komen in de inrichting.

Het samenwerkingsverband wil Kindkans structureel gaan gebruiken vanaf 1 augustus 2019 en per die datum ook afscheid nemen van het bestaande papieren handtekeningenmodel. Kindkans voorziet in een inrichting op maat voor zowel de scholen als de samenwerkingsverbanden in Zeeuws-Vlaanderen.

In de beweging van een werkwijze met het huidige handtekeningenmodel naar een werkwijze met Kindkans is tevens opnieuw naar wetgevingsaspecten gekeken, o.a. op het terrein van het verplichte, onafhankelijke deskundigenadvies waarmee het samenwerkingsverband zich dient bij te laten staan de beoordeling van de aanvraag van toelaatbaarheidsverklaringen.

Daarnaast is opnieuw gekeken naar de rol van de diverse betrokkenen in het aanvraagproces voor de toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) en in het verdere toeleidings- en plaatsingsproces. In de praktijk merken we dat er nog regelmatig onduidelijkheid en verwarring bestaat over de juiste toepassing van een en ander, dan wel verkeerde verwachtingen gewekt worden (of bestaan) over wat er in bepaalde cases dient te gebeuren. Voorproces, oriëntatie, aanvraag, advies, besluit over toelaatbaarheid, aanmelding en plaatsing lopen vaak door elkaar en vaak is sprake van rolverwarring.

Juist met de invoering van Kindkans, maar ook met het gesprek hierover met alle betrokkenen, willen we die onduidelijkheid graag wegnemen. **Deze notitie is hier een eerste aanzet toe**, maar zal de komende maanden nog aanscherping (en ontwikkeling) vergen, mede gebaseerd op gebruikerservaringen en feedback. Vandaar vooralsnog de concept-status van deze notitie (juni

2019). In het bijzonder gaan we in deze notitie in op de kwaliteit van de informatie zoals we die graag in Kindkans insteken. We zijn immers allen, in welke rol dan ook, in het gebruik van Kindkans, sterk afhankelijk van juist de kwaliteit én relevantie van de geboden informatie! Daar baseren we immers – lezend van het beeldscherm - onze interpretatie en beelden op, ons overleg en besluitvorming!

We spreken in dat kader graag de verwachting uit tot **gebruik van beknopte, rijke, actuele en relevante informatie**, eerder dan ellenlange, weinig zeggende verslaggeving. Het is ons aller uitdaging je daar bewust van te zijn en het eigen 'schrijfwerk' langs die meetlat te leggen! Samengevat: wat schrijf ik actueel op over deze leerling en aan wie wil ik m.b.t. deze leerling wat duidelijk maken (en hoe dan).

Panel Expertise & Toewijzing

Sinds kort (voorjaar 2019) werkt het samenwerkingsverband met een Panel Expertise & Toewijzing (zgn. PET), welke o.a. de complexere aanvragen beoordeelt voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het Speciaal Onderwijs, voor de aanvragen voor de pilot Onderwijs Zorg Arrangementen (zgn. OZA-groep, speciale kleutergroep) en voor de zgn. kansgroep. Complexe aanvragen volgen explicieter het pad van het samenwerkingsverband.

Het panel heeft tot op heden beperkte ervaring opgedaan met de beoordeling van deze aanvragen en recent het proces tot nu toe gericht geëvalueerd, o.a. op het punt van de onderbouwing van de aanvragen, de kwaliteit van informatie, wat nodig, wat gevraagd en verwacht wordt en m.b.t. de terugkoppeling en communicatie. Het panel realiseert zichzelf op deze punten in een leerproces te bevinden en sluit met het gestelde in deze notitie graag aan bij de verbeteringen op het punt van kwalitatief rijke, actuele en relevante informatie. Daarnaast wil het panel de mogelijkheden van Kindkans optimaal benutten.

Complexe aanvragen en hamerstukken

Momenteel worden (nog) niet alle TLV-aanvragen door het panel behandeld. Dat geldt met name voor de zgn. 'hamerstukken' m.b.t. de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal basisonderwijs. De verwijzende school, ouders en ontvangende school (incl. de verplichte deskundigen) zijn het in die cases doorgaans met elkaar eens over de verwijzing.

Het samenwerkingsverband gaat in dergelijke gevallen over tot een lichte toetsing c.q. screening van het dossier, en gaat op basis daarvan, bij een volledig dossier (incl. onafhankelijk deskundigenadvies), snel over op de afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring. Het besluit tot de toelaatbaarheid voor het speciaal basisonderwijs ligt overigens bij deze aanvragen nog altijd bij het samenwerkingsverband (dat is immers een wettelijke taak). Vervolgens is de plaatsing aan de school, op grond het besluit van het samenwerkingsverband en op grond van oriëntatie vooraf (en achteraf) tussen de scholen en ouders. In feite dient na de aanvraag altijd 'gewacht' te worden op een besluit rond toelaatbaarheid door het samenwerkingsverband.

Wat willen we behouden?

Weliswaar heeft het huidige systeem (handtekeningen-model) de nodige beperkingen (onveilige gegevensuitwisseling, soms te weinig onafhankelijkheid, etcetera), maar willen we zeker niet alle verdiensten van het bestaande model overboord gooien. Graag behouden we vooral de korte lijnen, de flexibele inzet van expertise uit het eigen netwerk, het gebruik van reeds voorhanden informatie en de vlotte besluitvorming.

Daarnaast benut het samenwerkingsverband – waar dat kan - graag het onafhankelijk deskundigenadvies vanuit het werkveld zelf. Zo is er de nodige expertise in de bovenschoolse zorg- en adviesteams, waar erkende deskundigen reeds actief zijn bij de ondersteuningstoewijzing. **Het is zowel aan het veld zelf, als aan het samenwerkingsverband, zich bewust te zijn van de vereiste onafhankelijkheid, en deze in voorkomende cases te bewaken.** Het regionale netwerk biedt in deze voldoende mogelijkheden.

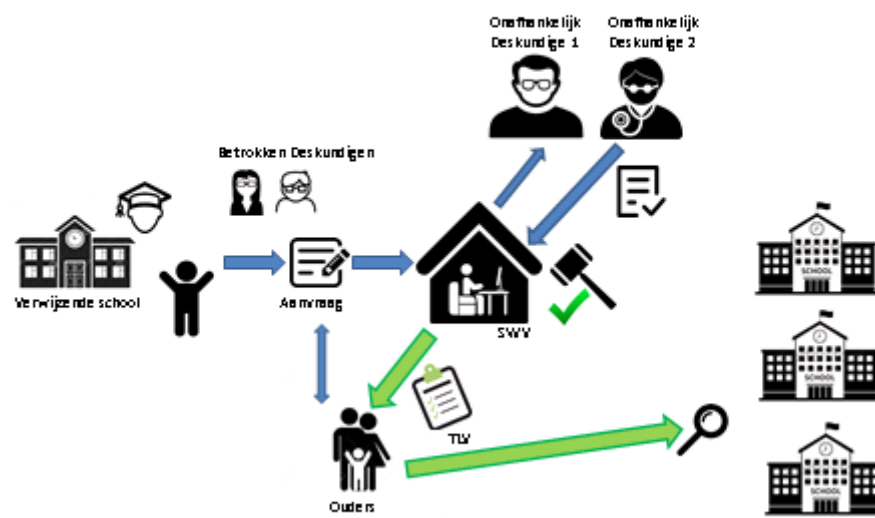
Voor het samenwerkingsverband geldt dat het zich bij een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring dient te laten adviseren door een tweetal onafhankelijk deskundigen. De wet schrijft dit voor. Het is niet toegestaan wanneer deze deskundigen verbonden zijn aan de ontvangende school (omdat ze belanghebbenden zijn). Evenmin mogen de deskundigen niet eerder rechtstreeks betrokken zijn bij de begeleiding van de leerling of bij het dossier van de school die de TLV aanvraagt. Dit laatste is overigens een lastige. Deskundigen vervullen in principe altijd een onpartijdige rol, en kunnen feitelijk niet optreden als aanvrager.

Het samenwerkingsverband heeft er voor gekozen om het mogelijk te maken, voorafgaand aan de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring, het advies van de (onafhankelijke!) deskundigen al toe te voegen. Zie schema 'Nieuwe TLV'. Het samenwerkingsverband maakt (onafhankelijke) deskundigen aan in Kindkans, eenmalig en vooraf. De aanvragende partij kan gebruik maken van deze 'pool' en zo zelf geschikte deskundigen uit het werkveld betrekken. Dit zal de komende tijd het nodige bewustzijn en integriteit vergen.

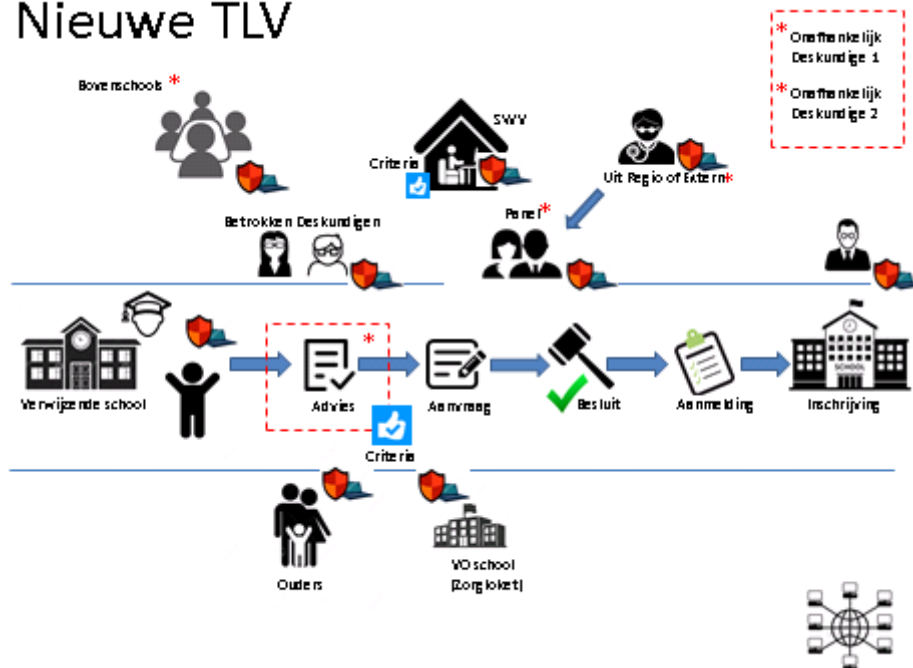
In de beweging van een werkwijze met het huidige handtekeningenmodel naar een werkwijze met Kindkans, zal het samenwerkingsverband vanaf 1 augustus 2019 verder nieuw beleid ontwikkelen m.b.t. de preciese inzet van de onafhankelijke deskundigen, o.a. op het punt van verdere, bestuurlijke afspraken hierover.

Voor nu wordt reeds geanticipeerd op de transitie middels communicatie en voorlichting. Daarnaast is het systeem al ingericht op de wenselijke situatie. Zo bestaan er o.a. rollen 'deskundigenadvies vragen' en 'deskundigenadvies invullen'.

Wat zegt de Wet?

Nieuwe TLV

Wat is er eigenlijk nodig voor een aanvraag in Kindkans?

Wanneer de school voor een leerling een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) wil aanvragen kan de school in Kindkans de status op 'Aanvraag TLV' zetten. Voorafgaand hieraan is er als 1^e optie een mogelijkheid om het aanvraagformulier TLV (zoals opgenomen in Kindkans!) en het (formulier) deskundigenadvies in te vullen en toe te voegen aan de hulpvraag. Deze documenten kunnen 'aangehangen' worden aan de aanvraag i.v.m. volledigheid.

Het aanvraagformulier voorziet in een aantal vragen waarvan de beantwoording direct van belang is voor de beoordeling van de aanvraag. Wanneer deze informatie duidelijk vermeld is in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP), kan in het aanvraagformulier verwezen worden naar de betreffende pagina of onderdeel van het OPP. In het laatste geval wordt gevraagd ook het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) van de leerling toe te voegen.

Standaard is het niet noodzakelijk een OPP toe te voegen, wanneer dezelfde informatie ook al is opgenomen in het aanvraagformulier TLV. Dit is aan de school c.q. aanvrager.

Een 2e optie is om de aanvraag - i.p.v. het gebruik van het aanvraagformulier - te beperken tot het gebruik van de checklist (zie formulieren in Kindkans). In dat geval dient dan echter wèl noodzakelijk het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) toegevoegd te worden.

Het samenwerkingsverband laat de aanvrager vrij in de keuze van bovenstaande opties. Ze bieden beide voor- en nadelen. Zo kan er bijvoorbeeld bij optie 1 (invulling van het aanvraagformulier TLV) – na invulling – op een handige manier een afdruk gemaakt worden t.b.v. het eigen systeem en t.b.v. de communicatie met ouders.

Opgemerkt wordt dat het samenwerkingsverband in het nieuwe systeem niet per se de handtekening van ouders nodig heeft. De toestemming voor uitwisseling van gegevens met het samenwerkingsverband, concreet die t.a.v. een aanvraag TLV is de verantwoordelijkheid van de aanvrager.

Gebruik van de checklist heeft als voordeel dat dit weliswaar volledig de verantwoordelijkheid voor de volledigheid van het dossier c.q. de aanvraag legt bij de aanvrager, echter weinig weerslagmogelijkheden biedt van de aanvraag zelf.

Verder wordt gevraagd, bij alle aanvragen, de relevante, actuele onderzoeken toe te voegen (max. 2 jaar oud) en relevante begeleidingsverslagen. Zie verder de criteria hiervoor.

Het spreekt voor zich (?) dat voorafgaand aan de aanvraag reeds de nodige informatie over de leerling beschikbaar is in Kindkans, in zijn/haar hulpvraag.

Het gaat hierbij om voor de aanvraag beknopte, rijke, actuele en relevante informatie! Deze wordt samengevat in het aanvraagformulier TLV, dan wel is er gerichte verwijzing naar het Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP) zoals dat tot op dat moment reeds is opgebouwd.

Om verder duiding te geven aan de informatie die wordt verwacht, verwijzen we graag naar de volgende paragraaf (uitgangspunten en criteria voor een aanvraag in Kindkans).

Uitgangspunten en criteria voor een aanvraag (TLV) in Kindkans

Het samenwerkingsverband hanteert de volgende uitgangspunten bij de verdere formulering van de criteria voor aanvragen (TLV):

- Zoals eerder vermeld, stuurt het samenwerkingsverband op de aanlevering van zo rijk mogelijke, relevante en actuele informatie, kortweg op informatie met een hoge kwaliteit!
- De verantwoordelijkheid voor de aanlevering van deze informatie ligt primair bij de aanvrager. We gaan er van uit dat de onderwijsprofessional reëel in staat is om de noodzaak van een toelaatbaarheidsverklaring (of andersoortige aanvraag) aan te tonen. Daarbij kan hij/zij gebruik maken van de omschreven criteria.
- Bij de formulering van de criteria is gezocht naar een oplossingsgerichte benadering, waarbij handelingsgericht werken (of handelingsgerichte procesdiagnostiek/HGPD) als werkwijze centraal staat. Wat heeft de leerling nodig?
- In het algemeen wordt ingestoken op professionaliteit en vertrouwen, waarbij de onderwijsbehoeften van de leerling centraal staan
- In het algemeen wordt ook ingestoken op de autonomie van de betrokken scholen, zonder genoemde uitgangspunten (en verwachtingen i.v.m. verder gestelde criteria) geweld aan te doen
- Ouders (of andere wettelijke vertegenwoordigers) zijn te allen tijde nauw betrokken bij de aanvraag, in het algemeen bij het proces van toewijzing en ondersteuning

Meer concreet stuurt het samenwerkingsverband aan op het hanteren van de volgende **kwaliteitscriteria**:

Wanneer een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor plaatsing in een van de speciale onderwijstypen wordt aangevraagd (SBO, SO, OZA, kansgroep, VSO) dient voldaan te worden aan de volgende **algemene voorwaarden** (deze gelden voor alle onderwijstypen):

- Er dient (d.m.v. Kindkans) aangetoond te worden dat in het voortraject sprake is geweest van diverse besprekingen in het ondersteuningsteam van de school, waarbij handelingsgericht werken (HGW of HGPD) is toegepast.
- Er dient (d.m.v. Kindkans) aangetoond te worden dat in het voortraject gebruik is gemaakt van de inzet van externen van buiten de school (orthopedagoog of psycholoog), die daadwerkelijk hebben meegedacht over het handelen in de klas of over de aansluiting bij de onderwijsbehoeften van de leerling.
- Er dient (d.m.v. geëvalueerde handelingsplannen) aangetoond te worden dat er verschillende handelingsalternatieven zijn uitgetoetst, maar dat de ingezette hulp geen duidelijk merkbare verbeteringen heeft opgeleverd of dat het eindresultaat nog steeds niet voldoende is om met het basisarrangement verder te kunnen. Het gaat hier om de acties die reeds zijn ondernomen, inclusief het resultaat daarvan.
- Er dient concreet aangegeven te worden welke onderwijs- en/of ondersteuningsbehoeften de leerling heeft.

- Er dient aangetoond te worden dat de school handelingsverlegen is en/of het welbevinden van de leerling in de knel komt. Waarom is de realisatie van het ontwikkelingsperspectief niet langer mogelijk in de huidige setting?
- Er dient aangetoond te worden dat de ouders reeds in het voortraject betrokken zijn

Voor de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor plaatsing in verder genoemde, onderscheiden onderwijstypen, dient daarenboven voldaan te worden aan de volgende, **aanvullende voorwaarden**:

Speciaal Basisonderwijs (SBO):

- Er dient aangetoond te worden dat de leerling geen IQ lager dan 55 heeft

Speciaal (Basis)Onderwijs i.v.m. ernstige gedragsproblemen:

- Er dient een verslag aanwezig te zijn met daarin een vastgestelde DSM-classificatie of geïndiceerde jeugdhulpverlening, dan wel is er reeds actie ondernomen welke leidt tot de afspraak voor een onderzoek
- Er dient aangetoond te worden dat de problematiek zich voordoet in minimaal 2 van de 3 milieus (thuis, school, omgeving). Dat houdt in dat de problematiek naast school zich ook in een ander milieu voordoet.

Speciaal onderwijs i.v.m. zeer moeilijk leren:

- Er dient aangetoond te worden dat de leerling een IQ lager dan 55 en/of het Syndroom van Down heeft
- Wanneer het IQ tussen de 55 en 70 ligt dient aangetoond te worden dat er sprake is van zeer geringe sociale redzaamheid
- Indien de leerling jonger is dan 8 jaar dient te worden aangetoond of er sprake is van een bijkomende stoornis en/of een ernstig tekort in leer/taakgedrag d.m.v. een verslag van psychodiagnostisch onderzoek.

Speciaal onderwijs i.v.m. langdurige ziekte:

- Er dient aangetoond te worden dat de leerling een lichamelijke, neurologische of psychosomatische stoornis heeft en op welke manier deze stoornis van invloed is op het schoolse functioneren.
- Er dient aangetoond te worden dat er sprake is van zeer geringe zelfredzaamheid, structureel verzuim of een leerachterstand.

Speciaal onderwijs i.v.m. een lichamelijke handicap:

- Er dient d.m.v. een verslag van medische en/of psychodiagnostisch onderzoek aangetoond te worden dat er sprake is van één of meer stoornissen die motorische beperkingen veroorzaken en die het leren op school in grote mate belemmeren.
- Er dient aangetoond te worden dat er sprake is van zeer geringe zelfredzaamheid bij Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen en/of bij fijne motorische handelingen óf structureel verzuim óf een leerachterstand heeft.
- Er dient aangetoond te worden dat de leerling een IQ hoger dan 70 heeft.

Speciaal onderwijs i.v.m. een meervoudige handicap:

- Er dient d.m.v. een verslag van medische en/of psychodiagnostisch onderzoek aangetoond te worden dat er sprake is van een lichamelijke beperking en een totaal IQ lager dan 70.
- Er dient aangetoond te worden dat er sprake is van zeer geringe zelfredzaamheid bij Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen en/of bij fijne motorische handelingen.
- Bij een IQ van lager dan 20 moet een verslag van een individueel afgenomen intelligentieonderzoek beschikbaar zijn en een verslag waaruit blijkt dat de ontwikkelingsleeftijd op het gebied van zelfredzaamheid lager is dan 24 maanden.
- Bij een IQ tussen de 20 en 35 moet er een verslag van een intelligentieonderzoek en sociaal emotioneel onderzoek, een verslag van een psychodiagnostisch onderzoek met daarin een vastgestelde DSM-IV classificatie en /of een medisch verslag met daarin een diagnose beschikbaar zijn. In het psychodiagnostische onderzoeksverslag moet omschreven worden dat er sprake is van een beperkt gedragsrepertoire.
- Bij een IQ tussen de 35 en 55 moet er een verslag van een intelligentieonderzoek, een verslag van een psychodiagnostisch onderzoek met daarin een vastgestelde DSM-IV classificatie en/of een medisch verslag met daarin een diagnose beschikbaar zijn. In het psychodiagnostische onderzoeksverslag moet omschreven worden dat er ondanks een IQ hoger dan 35 toch sprake is van een beperkt gedragsrepertoire en de argumentatie waarom het reguliere ZMLK-onderwijs voor dit kind onvoldoende kan bieden, m.a.w. wat is de begeleidingsbehoefte van het kind en hoeveel hulp heeft het kind nodig om tot leren te komen.

Opmerkingen m.b.t. het gebruik van de criteria

Bij de toepassing van de criteria is het niet de bedoeling om zgn. slagboomdiagnostiek te bedrijven. Met de kennis van het Zeeuws-Vlaamse werkveld in het achterhoofd, wordt ook steeds afstemming gezocht met de schoolondersteuningsprofielen van betrokken scholen. In feite gaat het samenwerkingsverband mede op zoek naar de juiste *match* tussen de onderwijsbehoeften van de leerling en het schoolondersteuningsprofiel.

Eerder is dit voor het SWV VO beschreven in een bijlage van het ondersteuningsplan, in de 'Procedure criteria plaatsing VO-VSO' (2016). In deze notitie is een aantal verwijzings- en plaatsingscriteria opgenomen.

Verder zijn ook in het doelgroepenmodel/schooloverstijgend ondersteuningsprofiel van De Korre voor de diverse categorieën SO criteria vermeld.

Aanvullingen m.b.t. het gebruik van Kindkans

Aanvragen standaard-accounts

Aanvragen voor de aanmaak van een standaard-account kunnen per mail ingediend worden bij het samenwerkingsverband (t.a.v. ronaldebruijne@pozv.nl) . Vereist zijn de volledige voor- en achternaam van betrokken collega, zijn/haar mailadres , functie, de gewenste rol en een opgave van de scholen waaraan betrokkene gekoppeld dient te worden.

De verantwoordelijkheid voor het doorgeven van de juiste (d.w.z. door de schoolbesturen daartoe geautoriseerde personen) ligt bij de betrokken schoolbesturen zelf. Het samenwerkingsverband verwerkt deze opgaves in Kindkans, maar is niet verantwoordelijk voor de opgave zelf. Geadviseerd wordt hier interne afspraken over te maken (wie doet verzoeken, etcetera). Geadviseerd wordt daartoe de intern begeleiders c.q. de zorgcoördinatoren te autoriseren.

Wijzigingen m.b.t. de accounts (vervalt, rol- en/of wisselingen in de koppelingen) worden z.s.m. doorgegeven door de daartoe aangewezen functionarissen. Het samenwerkingsverband schoont 2x per jaar de accounts op.

Interne afspraken over aanvragen toelaatbaarheidsverklaringen

In het nieuwe systeem c.q. met Kindkans wordt afgestapt van de fysieke ondertekening van aanvragen (c.q. van het bekende 'handtekeningen-model').

Het verkrijgen van toestemming voor de uitwisseling van gegevens met het samenwerkingsverband, concreet de toestemming voor een aanvraag toelaatbaarheidsverklaring, is een verantwoordelijkheid van de betrokken schoolbesturen. De aanvrager voert, voorafgaand aan de aanvraag, een gesprek met ouders, alsmede is er het gebruikelijke overleg over het ontwikkelingsperspectiefplan.

Het samenwerkingsverband heeft niet noodzakelijk de ondertekening van ouders nodig. Evenmin die van de verwijzende of ontvangende school. Dit maakt het o.a. noodzakelijk intern (door de schoolbesturen) afspraken te maken over o.a. de toestemming voor en rapportage over TLV-aanvragen.

Verwerkersovereenkomst met Kindkans

Voor het gebruik van het aparte schooldeel van Kindkans – dat zijn de statussen waarin geen gegevens uitgewisseld worden met het samenwerkingsverband - dienen de besturen een verwerkersovereenkomst af te sluiten met Kindkans. Het gaat om de statussen 'aanmelding', 'basisondersteuning' en 'extra ondersteuning (school)'.

Voor een model verwerkersovereenkomst: Zie AVG-documenten voor onderwijsinstellingen

→ <https://www.kindkans.nl/downloads>